

Org. nr 986 214 208

Bontelabo 2

5003 Bergen

Bergen 01.10.2014

Høyringsuttale, tildelingsforskrift

Salmon Group er verdas største nettverk av små, familieeigde oppdrettsselskap. Med base i Bergen, yte vi service for våre 46 aksjonærar langs heile kysten, som til saman disponerer 113 konsesjonar for oppdrett av laks og aure, og produksjon av ca. 50 millionar smolt. Dette gjere oss til landets tredje største oppdrettsaktør, med rundt ein tidel av den totale produksjonen av laksefisk i Noreg.

Vårt standpunkt

Salmon Group meiner at det vil vere klokt å utsetje den varsla tildelinga på 5 % vekst. Den gjeldande, mellombelse auka i MTB som tiltak mot marknadsbortfall, vil gje nyttige erfaringar som ein kan byggje på i den komande stortingsmeldinga for havbruk. Også dei nyleg tildelte grønne konsesjonane vil kunne gje kunnskap for å møte sentrale utfordringar, og endre tankesettet rundt korleis norsk laksenæring bør innrettast. Når ein har valt å gjennomføre den tildelingsprosessen, er det viktig å hauste av erfaringane som kan kome fram.

I høyringa om rullerande gjennomsnitts MTB, påpeikte Salmon Group behovet for ein ny fleksibilitet i produksjonsreguleringa, som betre tek høgde for å gjere korrigeringar undervegs i produksjonssyklusen. Vi meiner at situasjonen med handelshindringar er eit døme på at fleksibilitet kan vere utjamnande i høve til marknadsbiletet. Også i arbeidet mot lus og sjukdom ser ein at auka tilpassingsevne kan gje betre utteljing på dei verkemiddela ein disponerer.

Salmon Group meiner at det er uheldig å blande driftsforskrift med tildelingsforskrift. Driftskrav må vere fagleg motiverte, og ikkje blandast med politiske målsetnader. Der må vere eins driftsforskrifter for heile næringa.

Veksttaket i norsk havbruksnæring

Den viktigaste faktoren for auken i den norske lakseproduksjonen, har ikkje vore tildeling av nytt volum, men næringa si evne til produktivitetsvekst. Gjennom betre lokalitetar, ny teknologi, betre fôr, vaksiner og betra smoltkvalitet, har norske oppdrettarar stadig auka si evne til å produsere fisk ut frå eksisterande regelverk.

På den andre sida har styresmaktene til ulike tider hatt ulike formål med å avgrense næringa sitt produksjonspotensiale. I dag er det miljøkrav som er vekstkriterium. Lus er definert som vekstavgrensande faktor. Ei lågare lusegrense og ei grense ved to medikamentelle behandling, skal kunne utløyse 5 % vekst på eksisterande MTB.

Salmon Group meiner at der må vere sams regelverk for heile næringa, og at miljøkrav som vekstkriterium er lite eigna. Miljøkrav må vere driftskrav, og gjelde for heile næringa samla når dei vert innførte. Korkje politikarar eller næring kan forhandle på miljøet sine vegne, men må innrette oss der vi meiner dei forsvarlege grensene ligge. Grensene må vere forsvarlege både for miljøet kring anlegga, og for fisken i anlegga.

Marknaden for norsk laks har tidvis vakse raskare enn produktiviteten. Til liks med ein produksjonsnedgang i Chile, ser vi i dag at prisane har helde seg høge over tid. Dette indikerer ei vedvarande underdekning av fisk, noko som kan vere bra for næringa på kort sikt, men risikabelt på lengre sikt. Mankoen kan dreie kjøparar over på andre matvarer, hemme produktutvikling og likeins tilgangen på nye kundar.

Marknaden har ikkje på noko tidspunkt blitt teke omsyn til i utdelinga av nytt produksjonsvolum i norsk lakseoppdrett. 5 % er eit tal ein har henta frå SINTEF sine vurderingar av kva vekst som vil vere realistisk framover med omsyn til tidlegare produksjonsauke og evne til innovasjon. Dette speglar først og fremst kva utvikling næringa har hatt historisk. Det er viktig at både næring og styresmakter tek til å ta kundane på alvor når ein skal utnytte potensialet for norsk lakseproduksjon. Vi kan ikkje utvikle oss med ryggen til marknaden.

I dag er ein i næringa einige om at ein ynskjer ein føreseieleg vekst, først og fremst fordi reguleringar og tildelingskriteria har vore svært skiftande til no, og ofte utløyst stor usemje både mellom næringsaktørar og politisk. Det er likevel på sin plass å merke seg at den veksten og utviklinga ein har hatt i næringa, i all hovudsak har kome på trass av forsøka på å overstyre. Først og fremst har det vore ei auka evne til produktivitet, ikkje ein stadig vilje til å la næringa vokse. Reguleringa av oppdrettsnæringa er produktivitetsavgrensande, ikkje ei stimulering til vekst.

Salmon Group meiner prinsipielt at endringar i luseforskrifta bør skje utan andre politiske målsetnader. I denne høyringa framstår endringane i lusestrategi å vere vikarierande med andre politiske målsetnader, noko som ikkje tener korkje næring eller politikarar.

Vekstmodell og prissetjing

Alle tildelingar av nytt volum har hatt i seg ei rekke av politiske ambisjonar. I 2009 var det foredling som var viktigast, i den siste runden var det sokalla «grøne» kriteria. Like fullt har ein blanda inn distriktpolitiske omsyn i alle prosessane. Ein har og lagt vekt på å tilføre pengar til fylkeskommunane og vertskommunane gjennom konsesjonsgebyra.

Også i den føreslegne tildelinga blir miljøkriteria blanda med geografiske preferansar, rett og slett fordi dei kriteria som er lagt til grunn, berre lar seg innføre i enkelte område. Desse områda nyte godt av å vere lite eksponerte for aktivitet i dag. Der er ikkje særskilde driftsformer knytte til desse områda si evne til å innfri dei føreslegne grensene for lus eller behandlingar. Deira fordel kan seiast å vere historisk eller tilfeldig, men ikkje fagleg tilrettelagt.

Fordi den føreslegne veksten når ut til så få, er ikkje dette ein eigentleg vekst for dei næraste åra, men eit løfte om framtidig vekst. Salmon Group meiner dette er ei uheldig bandlegging av både forvaltningsmessig og politisk handlingsrom. Kriterium for lus må inngå i ein strategi, og implementerast som driftskrav, ikkje vekstkrav. Strategien mot lus har vorte endra fleire gongar dei siste åra, og vi må ha rom for at nye løysingar eller kunnskap kan gjere det tenleg å endre han også framover.

Gebyret som vert lagt på tildelt volum, er å rekne som ein førehandsskatt. Det er ikkje ein eigedom eller ein fastsett rett som vert lagt ut, men den framtidige retten til å produsere fisk innanfor det til ei kvar tid gjeldande lovverket. Historia syner at det kan endre seg mykje og ofte. Manglande stabilitet i rammevilkåra har vore eit tilbakevendande tema kring den norske havbruksforvaltninga. Berre dei endringane som skjer i miljøkrav mellom dei grønne løyva og denne tildelingsrunden, syner med all tydelegheit at denne utfordringa ikkje er noko tilbakelagt stadium. Allereie før den første fisken er komen i sjøen gjennom dei «grøne» løyva, er desse stempla som ikkje miljøvenlege nok.

Salmon Group meiner at i det perspektivet er prisen som er sett på den varsla 5 % veksten for høg. For dei mindre aktørane er behovet for auka produksjonsvolum også av ein slik karakter at ei 5 % auke på eksisterande løyve ikkje vil finne investeringa forsvarleg. Som vi synleggjorde i vår høyringsuttale til rullerande gjennomsnitts MTB, er det i dag ei rekke aktørar som slite med opp mot 20 % etterslep på sine eksisterande løyve, fordi soneforskrifter har vore med og kasta om på utsetta deira. Denne konkurransevridinga vil ikkje bli mindre av å tildele vekst på eksisterande MTB.

Lusestrategi

Den gjeldande strategien mot lakselus i norsk oppdrettsnæring, tek sikte på å halde nivået av kjønnsmodne lus lågt gjennom heile året. Maksimalgrensa seier at der aldri skal vere meir enn 0,5 kjønnsmodne lus i gjennomsnitt i kvar merd. Dette tilseier at tiltak på setjast inn på lågare nivå for å unngå å passere grensa.

Strategien med konstant låge lusenivå erstatta eit regime der ein hadde høgare grenser om vinteren, utanfor laksesmolten si utvandringstid. Problema med dette skiftet i forvaltning, er forbundne med dei verkemiddela ein har for å nedkjempe lusa. Ein fekk behov for ei auka

mengde kjemiske behandlingar, utan å ha nye verkemiddel, noko som har vore resistensdrivande. Det har og gått ut over fiskevelferda, då tapa av fisk i samband med behandling har vore betydelege.

Salmon Group meiner at arbeidet med å finne ikkje-medikamentelle metodar mot lus er maktpåliggande. Samstundes må ein erkjenne at ein i dag ikkje har effektive nok verkemiddel til å fylgje den strategien som vert lansert i tildelingsforskrifta. Omsynet til resistensutvikling og fiskevelferd hos oppdrettsfisken må leggest til grunn her. Det er viktig å oppretthalde effekten av dei verkemiddela ein har i dag, medan ein arbeider fram nye verktøy mot lusa.

Vekst og struktur

For Salmon Group sine aksjonærar er det avgjerande at veksten i produksjon og kjem dei lokaleigde aktørane til gode. Ein vekst på eksisterande MTB er ei rettferdig ordning, men prisnivået ein her har lagt seg på er ekskluderande. Eit høgt gebyr favoriserer selskapa som hentar kapital på børs. Vekstpotensialet er og avgrensa med få løyve. Med 5 % auke må du ha 20 løyve for å få vekst tilsvarande ein heil MTB.

Om ikkje dei mindre selskapa kan konkurrere på gebyret, kan dei absolutt levere på samfunnsverdien av å drifte løyva. Dei er garantistar for ein lokal profil hos bedriftene, og med dette opprettheld ein lokale tenester og infrastruktur. Eigarane bur i dei samfunna dei driv i, og betalar skatt til kommune, fylkje og stat. Selskapa betalar all sin skatt til den norske staten.

Det er og viktig for næringa som heilskap og som samsfunnsaktør at ein helde oppe eit mangfald i struktur og eigarskap. Dette sikrar konkurransen, og med den innovasjon, produktivitet og ein mangfaldig leverandørindustri. Leverandørane til norsk oppdrettsnæring spelar ein betydeleg rolle i verdiskaping og sysselsetjing i landet.

Når ein no avviklar eigarskapsavgrensingane i næringa, er det på sin plass at ein får kartlagt kva som kan verke drivande for strukturendringar. Mange tiltak som har vorte innførte med heilt andre mål, har vorte hemmande for mindre aktørar. Dette bør vere eit tema i samband med havbruksmeldinga. Det er tverrpolitisk semje om at ein ynskjer eit mangfald i næringa også framover, men høgst uklart korleis ein vil nå den ambisjonen.

Oppsummering

Salmon Group vil tilrå at ein utset den varsla veksten fram til havbruksmeldinga ligg på bordet, med dei erfaringar og utgreiingar ein kan gjere i mellomtida. Den mellomtids MTB-utvidinga vil gje ein del nyttige erfaringar med omsyn til fleksibilitet og produksjonssyklus.

Vi vil og påpeike at der er omsyn som var ivaretekne av forslaget om rullerande gjennomsnitts MTB, som ikkje vert dekkja inn av ein vekst på eksisterande MTB. Medan rullerande MTB var eit tiltak for å betre fleksibiliteten, er dette forslaget retta mot rein produksjonsvekst.

Miljøkrav må vere driftskrav og ikkje vekstkrav. Ein kan einast om målsetnader for framtida, men ein kan ikkje opptre med fleire ulike regelverk innanfor ei og same næring med felles teknologi og verkemiddel. Det er og svært uheldig for investeringshorisonten i næringa at dei grønne løyva vert forelda alt før dei kjem i produksjon.

Salmon Group er opptekne av at den komande havbruksmeldinga skal ta opp i seg flest mogleg sider ved det å oppretthalde og utvikle ein marknadsleiande norsk produksjon av laks og regnbogeaure. Vi vil difor tilrå at ein no ventar med ytterlegare endringar i reguleringsmodellen til næringa inntil arbeidet med stortingsmeldinga er ferdigstilt.

Mvh

Øyvind Kråkås

Informasjonsansvarleg

Salmon Group AS

Tlf: 90 28 80 64

E-post: oyvind@salmongroup.no

www.salmongroup.no

